

У НАВУЧАЛЬНЫ ГОД — 3 НОВЫМІ ПЛАНАМІ

1 верасня за школьныя парты ў краіне сядуць 110 тысяч першакласнікаў. Агульная ж колькасць школьнікаў упершыню за апошнія дзесяць гадоў перавысіць мільён чалавек. Ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі будуць навучацца 1 мільён 110 тысяч вучняў (на 116 тысяч больш, чым было ў папярэднім годзе). 72,3 тысячы школьнікаў будуць падвозіць да месца вучобы 1,5 тысяч школьных аўтобусаў.

Навучэнцаў чакаюць 3038 устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, тры з якіх адкрыюцца 1 верасня: у Мінску, Бабруйску і ў вёсцы Ляскоўка Мінскага раёна. Першы ўрок у новым навучальным годзе будзе прысвечаны Году малой радзімы. Яго тэма «Мне выпала шчасце тут нарадзіцца». Дарэчы, цяпер на ўсіх ступенях агульнай сярэдняй адукацыі

ўстанаўліваецца аднолькавая колькасць гадзін на вывучэнне беларускай і рускай моў. Магчымасць вывучаць асобныя вучэбныя прадметы на павышаным узроўні будзе як у сярэдніх школах, так і ў гімназіях — і на другой, і на трэцяй ступенях навучання. У V—VII класах гімназій захавана колькасць гадзін на вывучэнне замежнай мовы (5 гадзін у тыдзень). У такім жа аб'ёме вывучаць замежную мову можна ў V—VII класах базавых і сярэдніх школ. А ў 10-х класах з'явіцца «Працоўнае навучанне». Шэсць гадзін на тыдзень вучні агульнаадукацыйных класаў будуць засвойваць рабочыя прафесіі альбо непасрэдна ў школе, альбо, пры адсутнасці такой магчымасці, на базе прафесійна-тэхнічных, сярэдніх спецыяльных ці вышэйшых навучальных устаноў. Міністэрства адукацыі падрыхтавала прыкладны спіс прафесій, якія прапануецца

засвойваць вучням 10-х класаў, аднак канчатковае рашэнне будучы прымаць мясцовыя органы ўлады з улікам магчымасцяў навучання і запатрабаванасці пэўных спецыялістаў непасрэдна ў рэгіёнах. У пералік увайшлі, напрыклад, такія прафесіі, як касір, пакаёўка, бармен, бетоншчык, ганчар, візажыст, майстар па манікюры і педыкюры, даяр, повар, афіцыянт, рабочы зялёнага будаўніцтва, электраманцёр, швачка, муляр, тынкоўшчык, пячнік, аператар электроннага набору... Ёсць і такія экзатычныя прафесіі, як дэманстратар прычосак, дэманстратар адзення, мадэль і нават жывапісец. Па шэрагу прафесій па заканчэнні навучання выпускнікам будзе прысвойвацца кваліфікацыйны разрад. З'явіцца на старшай ступені школы таксама і профільныя аграрныя класы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ЁСЦЬ БУДУЧЫНЯ...

У новым навучальным годзе каля 15 тысяч школьнікаў будуць навучацца на беларускай мове. У абласным цэнтры павялічылася колькасць першакласнікаў, якія пойдучы ў беларускамоўныя класы.

З кожным годам беларускамоўных вучняў становіцца больш, канстатуе завуч СШ № 32 г. Гродна Валянціна БАГДАНОВІЧ. Быў час, калі ахвотных вучыцца на роднай мове можна было пералічыць па пальцах. Адзін-два чалавекі на ўсю школу. Але і тады навукальная ўстанова забяспечвала вучэбны працэс у індывідуальным парадку. — У нас, у адпаведнасці з Канстытуцыяй, дзве дзяржаўныя мовы, таму нават калі адзін вучань выказаў жаданне навучацца на беларускай, мы гэта права рэалізуем. Настаўнік займаецца з вучнем асобна па кожным прадмеце, згодна з раскладам заняткаў, але ў іншым памяшканні. Праблем з гэтым не было, — кажа завуч. У старшых класах заняткі ідуць па-ранейшаму, індывідуальна. А вось у пачатковай

школе ўжо намеціўся прагрэс — тут сфарміраваны пайна-вартасныя класы. Праўда, яны невялікія, па 6-9 чалавек (усяго 25 вучняў). Але ў гэтым навукальным годзе першакласнікаў будзе ўжо 10 чалавек. Гэта самы высокі набор за апошнія дзесяць гадоў. — З чым звязана такая тэндэнцыя? Мабыць, з тым, што ў беларускамоўных дзяцей ёсць будучыня, — разважае Валянціна Багдановіч. — У вышэйшых навучальных установах адкрываюцца факультэты з выкладаннем на беларускай мове, няма праблем і з ЦТ, любы прадмет можна здаваць на дзвюх мовах па выбары — рускай ці беларускай. Ды і ўвогуле многія выкладчыкі ў ВНУ свае дысцыпліны выкладаюць па-беларуску. Ёсць такія ў Гродзенскім медыцынскім універсітэце, Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы. Гэта добра працуе на прэстыж роднай мовы, пашырае кола беларускамоўнай аўдыторыі. Значную ролю адыгрывае і пазіцыя бацькоў. Яны

ў першую чаргу вызначаюць, на якой мове будзе вучыцца іх дзіця. І пачынаецца гэты шлях нават не са школы, а з дзіцячага садка. Як паведаміла галоўны спецыяліст галоўнага ўпраўлення адукацыі Гродзенскага аблвыканкама Ірына МАЛЕВІЧ, у трох дашкольных установах горада працуе дзевяць беларускамоўных груп. А ўсяго па вобласці такія групы наведваюць восем тысяч дашкольнікаў. Бацькі ўсё часцей выбіраюць для сваіх дзяцей навучанне на беларускай мове. Многія ў сям'і таксама размаўляюць па-беларуску. — Сённяшнія бацькі вучыліся ў той час, калі адбыўся пераход на дзяржаўную беларускую мову — быў перыяд, калі амаль усе школы былі беларускамоўныя, у тым ліку і наша, — адзначае Валянціна Багдановіч. — Таму і пазіцыя бацькоў такая: мы вучылі родную мову, і дзеці абавязаны гэта рабіць, кожны грамадзянін павінен ведаць сваю родную мову. Не сакрэт, што некаторыя бацькі робяць такі выбар з-за

малаколькаснасці беларускамоўнага класа. Гэта даволі слушны аргумент для тых, хто хоча больш індывідуальнага падыходу да навучання. Калі ў звычайных класах па 28—30 вучняў, то ў беларускім класе іх 10. Завуч школы адзначыла, што менавіта ў малаколькасных класах больш алімпіаднікаў. Да таго ж, калі вучань умее думаць на дзвюх мовах, яму потым прасцей даеца авалодваць іншымі — замежнымі — мовамі. Аб папулярнасці роднай мовы сведчыць і тое, што каля дзвюх тысяч выпускнікоў Гродзеншчыны сёлета здавалі ЦТ менавіта на беларускай і паказалі найлепшыя вынікі па краіне. — Мы даволі патрабавальна ставімся да падбору кадраў, як у дзіцячых садках, так і школах, — зазначае Ірына Малевіч. — Выхавацелі і педагогі павінны не толькі добра валодаць беларускай мовай, але і ведаць гістарычную спадчыну нашай краіны, культурныя і духоўныя традыцыі беларусаў. Маргарыта УШКЕВІЧ.

Праект па вывучэнні дзецьмі беларускай мовы ў гульнявой форме падтрымала кампанія Velcom

«Скарбонка гульняў» прайшла ў фінал конкурсу Social Weekend 11: там праект атрымаў не толькі высокую ацэнку журы, але і фінансавую падтрымку ад кампаніі Velcom, якая адзначыла яго ў сваёй спецыяльнай намінацыі «Па-беларуску».

Аўтар «Скарбонкі» — настаўніца пачатковых класаў з Мінска Наталля ГАЛКО — мае больш як дваццацігадовы вопыт працы з дзецьмі дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту. — Спакон веку дзеці вучыліся ўсяму, што ім спатрэбіцца ў жыцці, менавіта праз гульню, якая ператваралася для іх у сапраўдную школу, — адзначае яна. — Я вырашыла скарыстаць гэты фармат, каб дапамагчы дзецям з самага маленькага ўзросту пазнаёміцца з беларускай мовай і палюбіць яе гэтаксама, як яны любяць гуляць. Таму я вельмі ўдзячная ўсім, каго мая ідэя прыцягнула і пераканала, за падтрымку і дапамогу. Спадзяюся, што і дзецям — галоўным суддзям і крытыкам — таксама спадабаецца вынік. Адна з гульняў, «Хто там?», нагадвае гульню ў асацыяцыі і пашырае слоўніковы запас. Гульня «Усяму свой час» дапамагае запомніць дні тыдня і назвы месяцаў, знаёміць з прыкметамі розных пораў года і прыказкамі пра іх. У гульні «Хованкі з гномам» дзецям прапануюцца карткі з аднолькавымі гномікамі. На адваротным баку карткаў ёсць часткі слоў, якія трэба скласці. Гульні можна выкарыстоўваць на занятках у дзіцячых садках і школах, а таксама гуляць у іх дома, усёй сям'ёй. У продажы яны павінны з'явіцца ў верасні. Кампанія Velcom ужо шмат гадоў рэалізуе розныя праекты па падтрымцы беларускай культуры і мовы. Прыкладам таго, якім поспехам могуць карыстацца беларускамоўныя праекты, арыентаваныя на шырокую аўдыторыю, выступілі «Беларускія ўік-эндзі» — паказы сусветнага кіно ў прафесійнай агучцы на беларускую мову ў кінатэатрах Мінска і іншых гарадоў. Пры падтрымцы Velcom гэты праект паспяхова развіваецца ўжо другі год. Напярэдадні новага навучальнага года каманда «Беларускіх ўік-эндзі» падрыхтавала для маленькіх гледачоў прыёмны сюрпрыз — магчымасць паглядзець новы фільм «Мой сябар жырафа» (Нідэрланды) на беларускай мове. Спецыяльна да прэм'еры была выдадзена і кніга-размалёўка «Мой сябар жырафа ў Беларусі». Дарэчы, кампанія Velcom вырашыла падтрымаць і новы конкурс сацыяльных праектаў — Social Weekend 12. Найлепшы праект у намінацыі «Па-беларуску» атрымае ад Velcom 10 тысяч рублёў. Прыём заявак на конкурс працягваецца да 30 верасня, а фінал адбудзецца 20 снежня.

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь выказвае спачуванне сям'і і блізкім у сувязі са смерцю БАБІЧ Нэлі Фёдараўны, былога дырэктара адкрытага акцыянернага таварыства «Магілёўсаяздрук».

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Дональд Трамп пагражае вывесці ЗША са складу СГА

Прэзідэнт ЗША, які прытрымліваецца пратэкцыянісцкіх поглядаў, перакананы, што арганізацыя прадужата ставіцца да ЗША. Днямі ён заявіў, што заключаны ў 1994 годзе дагавор аб стварэнні Сусветнай гандлёвай арганізацыі быў найгоршым гандлёвым пагадненнем у гісторыі, хоць адначасова прызнаў, што ў шэрагу дыспутаў у рамках СГА ЗША атрымалі верх. Адначасова Вашынгтон блакіруе прызначэнне новых суддзяў у структуру Сусветнай гандлёвай арганізацыі па вырашэнні гандлёвых спрэчак, што патэнцыйна можа паралізаваць гэтую сістэму. Гандлёвы прадстаўнік ЗША Роберт Лайтхайзер таксама абвінавачвае СГА ў тым, што гэтая арганізацыя робіць замах на суверэннасць ЗША.

Цана на нафту пайшла ўверх на фоне змяншэння паставак з Ірана

Сусветныя цэны на нафту растуць значнымі тэмпамі на фоне паступовага зніжэння экспарту сыравіны з Ірана. Многія нафтавыя кампаніі ўжо згортваюць сваё супрацоўніцтва з Тэгеранам з-за будучых санкцый ЗША. Кошт лістападаўскіх ф'ючарсаў на нафту маркі Brent перавысіў 78 долараў за барэль, цана кастрычніцкіх ф'ючарсаў на нафту маркі WTI — 70 долараў. На гэтым тыдні газета Wall Street Journal, спасылаючыся на ўлас-

ныя крыніцы, паведаміла, што пастаўкі нафты з Ірана на сусветны рынак зніжаюцца больш хуткімі тэмпамі, чым чакалася, па меры набліжэння тэрмінаў уступлення ў сілу санкцый ЗША. Гэты факт выклікае разгубленасць удзельнікаў рынку і прымусіае лічыць, што ў хуткім часе кошт сыравіны перавысіць \$80 за барэль. Аналітыкі прагназуюць, што ўжо ў верасні экспарт нафты з Ірана паменшыцца да 1,5 мільёна бареляў у суткі. Для параўнання: у чэрвені гэты паказчык быў роўны 2,3 мільёна бареляў.

Большасць жыхароў ЕС супраць сезоннага пераводу гадзіннікаў

Каля 84 працэнтаў жыхароў Еўрасаюза хацела б спынення пераводу гадзіннікаў на летні і зімовы час, сведчаць папярэднія вынікі апытання грамадскай думкі, праведзенага Еўракамісіяй. Еўрапарламент у лютым прыняў рэзалюцыю, якая заклікае Еўракамісію спыніць практыку пераводу гадзіннікаў на той падставе, што шматлікія навуковыя даследаванні не змаглі даказаць якіх-небудзь станоўчых наступстваў гэтага, але паказалі на існаванне негатывных наступстваў для здароўя чалавека, сельскай гаспадаркі і бяспекі дарожнага руху. Дэпутаты заклікалі ЕК правесці дакладную ацэнку мер летняга часу, выказаўшыся пры гэтым за захаванне адзінага падыходу на ўзроўні ЕС. Дыскусія аб мэтазгоднасці пераводу стрэлак гадзіннікаў распачалася з моманту ўвядзення дзеючай практыкі. Да канца XX стагоддзя высветлілася, што эканамічны эффект ад увядзення летняга часу нязначны.

ПАВЫШЭННЕ ЗАРПЛАТ У БЮДЖЭТНАЙ СФЕРЫ

Прэзідэнтам Беларусі ўзгоднена істотнае павышэнне заробатнай платы асобных катэгорый работнікаў бюджэтнай сферы:

 педагагічныя работнікі* - павышэнне тэарыфных ставак, акладаў на 20%	 памочнікі выкавалёнай - павышэнне тэарыфных ставак, акладаў на 20%
 урачы - даплаты ў памеры 20%	 медыцынскія - даплаты ў памеры 13%
 правазнаўцы, фармацэўты, фізікі, хімікі, біялагі - павышэнне акладаў у памеры ад 40% да 100%.	

Антрэа таго, з 1 кастрычніка 2018 года вырасце тэарыфная стаўна першага разраду з Br34 да Br35,5. У выніку прырост разліковай заробатнай платы ў кастрычніку ў параўнанні са снежня 2018 года складзе:

■ дацэнт устаноў адукацыі - Br72,1 (11,3%);	■ медсястра аперацыйная (1-я кваліфікацыйная катэгорыя) - Br63,7 (14,1%);
■ настаўнік (1-я кваліфікацыйная катэгорыя) - Br64,7 (12,7%);	■ правазнаўца (1-я кваліфікацыйная катэгорыя) - Br178,4 (46,4%);
■ памочнік выкавалёнай - Br55,1 (15,7%);	■ фармацэўт (1-я кваліфікацыйная катэгорыя) - Br98,8 (26,7%);
■ урач хірургічнага профілю (вышэйшая кваліфікацыйная катэгорыя) - Br128,6 (19,3%);	

У выніку сярэдняя заробатная плата работнікаў бюджэтных арганізацый за 2018 год складзе Br742, у тым ліку за снежань - Br858, у сярэднім за IV квартал - Br801.

* Уключаныя прафесары-выкладчыкі сродку.

Крыніца: праект пастанова Савета Міністраў "Аб усталяванні памеру тэарыфнай стаўны першага разраду і павышэнні заробатнай платы асобных катэгорый работнікаў".

© Інфарграфіка